

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ**

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

©Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Η δραστηριότητα αναπτύχθηκε στα πλαίσια υλοποίησης του έργου «Παραγωγή υποστηρικτικού υλικού για την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία» Το Πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από την Κυπριακή Δημοκρατία με ποσοστό 50% και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) με ποσοστό 50% στα πλαίσια του Μέτρου 2.1. «Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στα πλαίσια της δια βίου μάθησης» που εντάσσεται στο Ενιαίο Έγγραφο Προγραμματισμού (ΕΕΠ) Στόχος 3 «Ανθρώπινο Δυναμικό» για την Προγραμματική Περίοδο 2004-2006.

ΠΙ 5.2.02.13

**ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Τ.Θ. 12720, 2252 Λευκωσία
Φαξ: 22 402398, Τηλ: 22 402300**

Πλήρης Ανάπτυξη Μαθησιακής Δραστηριότητας

**Μαθήματα: 21. Άγχος, μοναξιά και περιθωριοποίηση. (164-170)
22. Αλλοτρίωση (172-176)**

Ενδεικτική διάρκεια: 80΄

Τάξη: Γ΄ Λυκείου

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

1. ΣΚΟΠΟΣ: Η Δ.Ε.21 εισάγει στη διδακτική επικαιρότητα τον πολυσυζητημένο όρο «Διαπολιτισμικότητα» ως πολυσυλλεκτικότητα που αποτελεί παιδαγωγικό στόχο του Κυπριακού Εκπαιδευτικού Συστήματος για το 2007-2008. Συνεπώς οι διδακτικοί στόχοι περιστρέφονται γύρω από την απάμβλυνση του κοινωνικού φαινομένου της περιθωριοποίησης ως αποτελέσματος του άγχους και της μοναξιάς που περιβάλλουν το σύγχρονο άνθρωπο (Δ.Ε.21) που αδυνατεί να αντισταθεί στην αλλοτρίωση (Δ.Ε.22).

1.1. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ:

Οι μαθητές στο τέλος της ενότητας θα πρέπει να γνωρίζουν ότι:

1.1.1. Η Ορθόδοξη Εκκλησία ως πολυσυλλεκτική και πανανθρώπινη κοινωνία αποδοχής του άλλου καλεί όλα της τα μέλη να συμμετάσχουν δυναμικά στην ανακαίνιση του κόσμου.

1.1.2. Το κάλεσμα αυτό απευθύνεται στον κάθε άνθρωπο και εστιάζεται στα ακόλουθα σημεία: **α)** Ο κάθε άνθρωπος αποτελεί εικόνα Θεού. **β)** Επιβάλλεται σεβασμός στην προσωπική ετερότητα και τη συνειδησιακή ελευθερία. **γ)** Στη συναίσθηση της προσωπικής ευθύνης του κάθε χριστιανού προς τη διατήρηση της οντότητας και αξιοπρέπειας του όποιου « άλλου».

1.1.3. Η Ενανθρώπιση αποτέλεσε και αποτελεί το δυναμικότερο κέντρισμα κατά της μοναξιάς, περιθωριοποίησης, φυλετισμού, μισαλλοδοξίας και εθνικισμού (Θεάνθρωπος VS Υπεράνθρωπου).

1.1.4. Για να πραγματοποιηθεί η κοινωνική ανακαίνιση θα πρέπει να προϋπάρξει η εσωτερική «*προς το καλόν αλλοίωση*» σε μια πορεία αποδοχής του κάθε ανθρώπινου προσώπου.

1.2. ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ:

1.2.1. Το σχολικό βιβλίο

1.2.2. Ο πίνακας /ο προβολέας διαφανειών/ ο υπολογιστής του καθηγητή/ η οθόνη/ το video projector (για το πρώτο και δεύτερο σαραντάλεπτο)

1.2.3. Κείμενα διαθεματικού διαπολιτισμικού υλικού για το μαθητή για το πρώτο σαραντάλεπτο (επισυνάπτονται στο Παράρτημα)

1.2.4. Προτεινόμενο (προαιρετικό) υλικό για τον/την καθηγητή/τρια:

- Το βιβλίο του Χρήστου Γιανναρά (1983) : «*Κριτικές παρεμβάσεις*» Δόμος Αθήνα
- Το βιβλίο του π. Αναστασίου Γιαννουλάτου (2000): « *Παγκοσμιότητα και Ορθοδοξία*» Ακρίτας Αθήνα.
- Άρθρο του κ. Δ. Μαρωνίτη στο «*Βήμα*» με τίτλο : « *Εφιάλης και όραμα*», ημερομηνίας 24/05/1998, κωδικός άρθρου B12482B021.
- Άρθρο του κ. Νίκου Δεμερτζή στην εφημερίδα « *Καθημερινή*» με τίτλο : « *Ρατσισμός : από τη φυλή στην κουλτούρα*» ημερομηνίας 31/12/2000
- Άρθρο/έρευνα του Γιώργου Θεοδούλου στον «*Πολίτη*» με τίτλο: «*Ανασφάλεια, μητέρα κάθε ρατσισμού*», ημερομηνίας 30/04/2003
- Εποπτικό υλικό παρμένο από την παγκόσμια επικαιρότητα: Προσφυγιά: πολιτική και οικονομική, σύγχρονη δουλεία, ανεργία, μετανάστευση και καταστάσεις αλλοτρίωσης.
- Ενσυναισθητικά η εικόνα του πρόσφυγα ενισχύεται από εικονικό υλικό παρμένο από την πρόσφατη ελλαδική τραγική καθημερινότητα.

1.2.5. Φύλλα εργασίας /ομαδικές δραστηριότητες στον υπολογιστή για το δεύτερο σαραντάλεπτο (επισυνάπτονται)

1.2.6. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές για το δεύτερο σαραντάλεπτο

1.3. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ:

1.3.1. Διαλογική, καθοδηγούμενης αυτενέργειας (Ακαδημαϊκό Αναλυτικό) για το πρώτο σαραντάλεπτο.

1.3.2. Συνεργατική/διερευνητική (Αναδομητικό Αναλυτικό) για το δεύτερο σαραντάλεπτο.

1.4. ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ :

1.4.1. Αφόρμηση και σύνδεση με την προϋπάρχουσα γνώση (δίνονται επιλογές ανάλογες του διδακτικού στυλ του/της κάθε συναδέλφου) όπως:

- Προβολή ταινίας ντοκουμέντου με τίτλο: «*Παιδιά προσφύγων στην Κύπρο σε μια ξένη τάξη*» (<http://www.taxidifygis.org.cy>)
- Προβολή σε διαφάνειες ή όπου υπάρχει η δυνατότητα χρήσης των ΤΠΕ από το πρώτο σαραντάλεπτο στον υπολογιστή εικόνων που καταμαρτυρούν το ξεριζωμό και την προσφυγιά. Κινώ ιδιαίτερα την ενσυναίσθηση με το να χρησιμοποιήσω υλικό παρμένο από την ελλαδική τραγική καθημερινότητα του Αυγούστου.
- Ανάγνωση του όρκου του Μεγάλου Αλεξάνδρου του 324 π.Χ. και ταυτόχρονη αντιπαραβολή του με το Καινοδιαθηκικό χωρίο 3,13 της προς Κολοσσαείς Επιστολής του Αποστόλου Παύλου. (Βλέπε Παράρτημα)

1.4.2. Επιλεκτική χρήση του διαθεματικού υλικού των κειμένων που προσφέρεται στους μαθητές (Υπάρχουν στο Παράρτημα που παραθέτουμε). Στόχος, η εξαγωγή από τα παιδιά μέσα από πολλαπλές πηγές (ψυχολογία-ιστορία-κοινωνιολογία- θεολογία) των όρων «μοναξιά»- «περιθωριοποίηση»- «αλλοτρίωση»/ αίτια/συνεπαγωγές στο ψυχισμό, στο όλο πρόσωπο, στην κοινωνία.

- Αναμενόμενα συμπεράσματα από τη χρήση του υλικού αυτού: 1. Για την Ορθοδοξία ο φυλετισμός θεωρείται η αλλοτρίωση (αλλοίωση και αποξένωση) της ανθρώπινης φύσης που οδηγεί πρόσωπα και ομάδες στον αυτοπεριορισμό, τα αδιέξοδα, την περιθωριοποίηση. 2. Το άγχος μεταφράζεται ως ακατάπαυστη αγωνία, υπερένταση, κατάργηση του μέτρου, ανταγωνισμός, έλλειψη εμπιστοσύνης στο Θεό και το συνάνθρωπο. Διαφορετικά, αποπροσανατολισμός από το στόχο: την αλληλοπεριχωρητική (θεολογικά και κοινωνιολογικά) ενότητα μέσα από το σεβασμό της διαφορετικότητας και της

διατήρησης του δικαιώματος στη διαφορά. 3. Η αλλοτρίωση είναι η αίσθηση της αποξένωσης του σύγχρονου ανθρώπου από τον εαυτό του, το συνάνθρωπο και τον κόσμο που τον περιβάλλει. Αυτό συνοδεύεται με απώλεια στοιχείων σύμφυτων της προσωπικότητάς του με αποτέλεσμα να καταλήγει διαφοροποιημένος ή κατώτερος ως προς την προγενέστερή του αυτοεικόνα (η αρνητική αυτοεικόνα). Εκδηλώνεται ως σύγκρουση με τον εαυτό μας ή το κοινωνικό σύνολο. Ως διάσταση μεταξύ αληθινού και ψεύτικου εαυτού μας και ως υπαγωγή στις επιταγές της σύγχρονης καταναλωτικής κοινωνίας (ευδαιμονισμός).

1.4.3. Σύντομη αναφορά στους όρους: πολιτισμός, πλουραλισμός και παγκοσμιότητα στο φως της ορθοδοξίας. (Βλέπε Παράρτημα όπου παρουσιάζουμε πρόσθετες πληροφορίες σε διάγραμμα). Αξιολόγηση- ανάθεση εργασίας.

1.4.4. Στο δεύτερο σαραντάλεπτο ο/ η διδάσκουσα επιχειρούν ως αφορμή τη σύντομη σύζευξη με τα προηγούμενα μέσα από παρουσίαση εργασίας από τα παιδιά που ανατέθηκε από το προηγούμενο μάθημα ως αξιολόγηση από τις επιλογές/ θέματα για συζήτηση που υπάρχουν στο βιβλίο ή από το πρόσθετο υλικό σε κείμενα που παρουσιάζουμε στο Παράρτημα. Θα αφήσουμε τη συγκεκριμένη επιλογή στη διακριτική ευχέρεια του /της συναδέλφου.

1.4.5. Ακολούθως θα προσφερθεί στους αρχηγούς των ομάδων το υλικό για τα παιδιά της κάθε ομάδας. Οι ομάδες θα εργαστούν με εργαλείο τον ηλεκτρονικό υπολογιστή/ διερεύνηση/ προβληματισμός/ διάδραση /ανακοίνωση και καταγραφή συμπερασμάτων των ομάδων. Περιγραφή της μαθησιακής δραστηριότητας: Βάση η λύση προβλήματος. Στόχος η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης σε μια ηλικία που με βάση τη Γνωστική Ψυχολογία γνωρίζουμε πως τα παιδιά έχουν αυξημένο το συναίσθημα της απονομής κοινωνικής δικαιοσύνης και της αμφισβήτησης της εξουσίας και της νόρμας (του στερεότυπου δηλαδή). Μπορεί κάλλιστα να ενσυναισθανθεί μέσα από το διαδραστικό παιχνίδι που προτείνεται τις έννοιες: ξένος, πρόσφυγας, μετανάστης, αναζητητής ασύλου μέσα από ζωντανές μαρτυρίες. Η ομαδική δραστηριότητα βασίζεται σε παιχνίδι και σε πληροφοριακό υλικό (διαδραστικό/ εμπειρικό)

επιβίωσης από την ιστοσελίδα της Υπάτης Αρμοστείας για τους Πρόσφυγες (UNHCR) που αποτελείται από «Το παιχνίδι» και το «Δίκτυο δεδομένων». Στη φάση αυτή θα εστιαστούμε μέσα από τις ανάλογες δραστηριότητες του φύλλου εργασίας στο «Δίκτυο δεδομένων», μέρος όπου φιλοξενείται πλούσιο υλικό σε άρθρα- εμπειρίες/ ζωντανές μαρτυρίες. Το «παιχνίδι» (παιχνίδι επιβίωσης) μπορεί να αξιοποιηθεί στον ελεύθερο χρόνο των παιδιών αλλά και σε ένα μεταγενέστερο στάδιο σε παρεμφερούς περιεχομένου ενότητες (και υπάρχουν αρκετές στο βιβλίο τους με κοινωνικό περιεχόμενο) ως μεταγνώση και να πάρει τη μορφή ενός ομαδικού project.

ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ Τ.Π.Ε.:

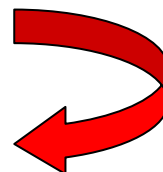
Ανοίγουμε την ιστοσελίδα <http://www.taxidifygis.org.cy>.

Η Αντιπροσωπεία της Υπάτης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες στην Κύπρο έχει δημιουργήσει ένα παιχνίδι στο διαδύκτιο με σκοπό να καταλάβουν και συναισθανθούν οι μαθητές το τι περνά ένας πρόσφυγας είτε όταν βρίσκεται υπό καταδίωξη, είτε στη χώρα υποδοχής.

Πατώντας πάνω στον υπερσύνδεσμο: «**Ανοιξε σε μεγάλο παράθυρο**» ή «**Ανοιξε σε αυτό το παράθυρο**» μπαίνει σε λειτουργία η ιστοσελίδα.

Όταν ανοίξει το συγκεκριμένο παράθυρο για να μπορέσεις να προχωρήσεις πρέπει να γράψεις ένα όνομα εκεί που λει **«Συμπληρώστε το όνομα σου εδώ»** Σου δίνεται η δυνατότητα να επιλέξεις τον ήρωά σου πατώντας εδώ.

Για να κάνεις εγγραφή θα σου ανοίξει το παράθυρο που πρέπει να γράψεις το email σου και ένα μυστικό κωδικό.

➔ Όταν τελειώσει η εγγραφή πορευόμαστε στο κύριο μέρος του παιχνιδιού όπου παρέχονται τρεις επιλογές: «**Πόλεμος και συγκρούσεις**», «**Στην αβεβαιότητα**» και «**Καινούργια ζωή**». Το κάθε στάδιο έχει τέσσερις εσωτερικές επιλογές όπως θα δούμε στη συνέχεια.

Κάθε φορά που τελειώνεις ένα στάδιο, παρουσιάζεται το τι έχεις καταφέρει:

Κάτω από τα στάδια υπάρχουν οι επιλογές:

- Δίκτυο δεδομένων

Για τον καθηγητή

Για τον καθηγητή (πληροφοριακά) υπάρχουν σε μορφή acrobat στα ελληνικά κάποιες οδηγίες για το παιχνίδι και τα διάφορα στάδια του.

➔ Στο «Δίκτυο Δεδομένων» ανοίγει ένα παράθυρο με αντίστοιχου περιεχομένου άρθρα ή ταινίες για την κάθε επιλογή ή στάδιο:

➔ **Πόλεμος:**

- Ψάξε καταφύγιο για την νύκτα.
- Ψάξε μεταφραστή!
- Πρόσφυγας ή μετανάστης;
- Καινούργιος/α στην τάξη

➔ **Αβεβαιότητα:**

- Ανάκριση
- Πρέπει να φύγεις
- Έξω από την πόλη!
- Έξω από την χώρα!

➔ **Νέα ζωή:**

- Ψάξε για δουλειά.
- Ώρα για ψώνια.
- Ποια είναι η προέλευση;
- Το πρώτο σου σπίτι.

ΔΙΚΤΥΟ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΠΟΛΕΜΟΣ

Ανάκριση.
Πρέπει να φύγεις!
3 Εξω από την πόλη!
Εξω από την χώρα!

ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ

1 Ψάξε καταφύγιο για την νύχτα!
Ψάξε μεταφραστή!
3 Πρόσφυγας ή μετανάστης;
4 Καινούργιος/α στην τάξη.

ΝΕΑ ΖΩΗ

1 Ψάξε για δουλειά!
2 Ώρα για ψώνια.
3 Ποια είναι η προέλευση;
Το πρώτο σου σπίτι.

Άρθρο

Καλαθόσφαιρα και καλή εκπαίδευση

Ο Σάνου ήρθε στην Κύπρο με τους γονείς του αφού είχαν πολιτικά προβλήματα στην χώρα τους. Παρόλα τα προβλήματα ελπίζει σε ένα καλύτερο μέλλον.

1 Διάβασε περισσότερα

Ταινία

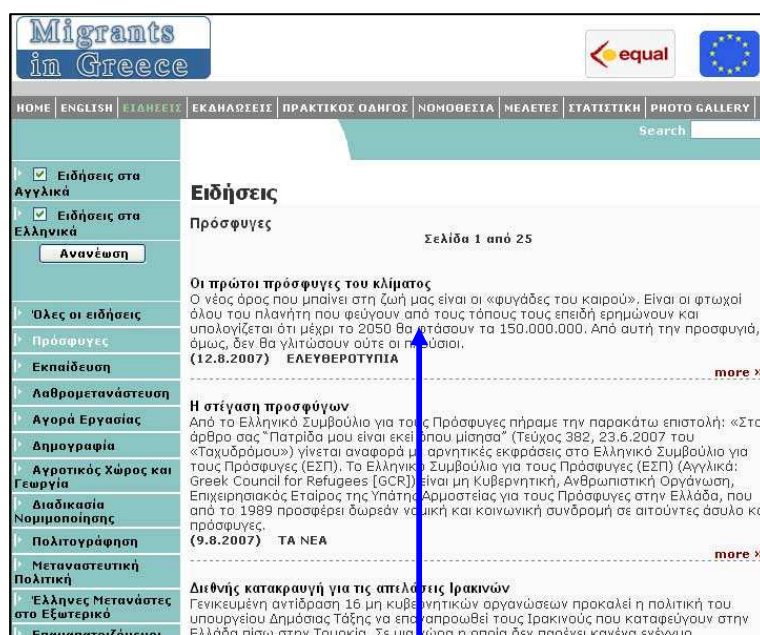
Παιδιά προσφύγων: Δυσκολίες και διακρίσεις

Δύο παιδιά προσφύγων περιγράφουν τις δυσκολίες και τις διακρίσεις που αντιμετωπίζουν. Ύστερα από πολλά χρόνια στην Κύπρο, οι εξάιρετοι νεαροί Ankica και Daniel κάνουν αγώνες για ίση μεταχείριση με τους Κύπριους.

56K 256K 512K

ΟΜΑΔΑ Β΄:

➡ Η ομάδα συνδέεται με την ιστοσελίδα του Ελληνικού Ηλεκτρονικού παρατηρητηρίου (<http://www.migrantsingreece.org>). Η ιστοσελίδα δίνει πληροφορίες για θέματα που αφορούν τους μετανάστες και τους πρόσφυγες:

➡ **Σκοπός** του Παρατηρητηρίου η Κοινωνική Συνοχή ως ολοκληρωμένη παρέμβαση για την αντιμετώπιση του φαινομένου του ρατσισμού και της ξеноφοβίας και η δημιουργία των προϋποθέσεων για την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ελληνικής κοινωνίας. Πατώντας πάνω στις «Ειδήσεις» μας οδηγεί σε διάφορους συνδέσμους θεμάτων. Η ομάδα μέσω του αντίστοιχου φύλλου εργασίας θα εστιαστεί στο το θέμα «Πρόσφυγες». Υπάρχουν αρκετά άρθρα με θεματικό αντικείμενο την προσφυγιά. Εμείς θα διαβάσουμε επιγραμματικά το περιεχόμενο της περίληψης του κάθε άρθρου, όπως ακριβώς προβάλλονται στην οθόνη. Οι περιλήψεις των άρθρων αποδίδουν κάλλιστα το περιεχόμενο του όλου. Αυτό αποτελεί δεξιότητα που ζητούμε να αποκτήσουν οι μαθητές, το να εστιάζονται δηλαδή λακωνικά εξάγοντας συμπεράσματα με την πρώτη ματιά σε πολλαπλές πηγές που τους παρέχονται είτε έντυπα είτε ηλεκτρονικά σε κοινωνικά μαθήματα.

ΟΜΑΔΑ Γ'

➡ Παραπέμπουμε στην ιστοσελίδα της Επιτροπής Διοικήσεως στο (<http://www.ombudsman.gov.cy>). Από την αρχική σελίδα επιλέξετε πρώτα ως γλώσσα επικοινωνίας τα ελληνικά και κινηθείτε προς το «Χάρτη πλοήγησης».

➡ Η ιστοσελίδα του Γραφείου της Επιτροπής Διοικήσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι πολύ βοηθητική για τα θέματα καταπολέμησης των Διακρίσεων για λόγους εθνικής ή φυλετικής καταγωγής.

Πατώντας στον «Χάρτη Πλοήγησης» να οδηγηθείτε στον υπερσύνδεσμο: «Θεσμός και Ιστορία». Στόχος, να γνωρίσουμε το Θεσμό της Επιτροπής Διοικήσεως στην Κύπρο και πως μέσα από τις αρμοδιότητές του και κάτω από συγκεκριμένες (νομικές) προϋποθέσεις προστατεύει τον πολίτη από τον κοινωνικό αποκλεισμό.

➡ Από τον «Χάρτη Πλοήγησης» θα οδηγηθούμε στις «Αρμοδιότητες» του Θεσμού:

Δείγματα Αναμενόμενων προϊόντων των μαθητών (όπου αυτό ισχύει)
Παρουσίαση εργασιών

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 επί 45'

Προτεινόμενη Δραστηριότητα για Παρουσίαση: ΝΑΙ¹/ΟΧΙ

Ημερομηνία: 17/09/2007

¹ Το θέμα αποτελεί Στόχο της χρονιάς: «Διαπολιτισμική Αγωγή στην Εκπαίδευση» (2007-2008) και η Διεύθυνση Μέσης σε Εγκύκλιο ζήτησε: 1. Την αξιοποίηση 2. Την αξιοποίηση της ιστοσελίδας «Ταξίδι φυγής».